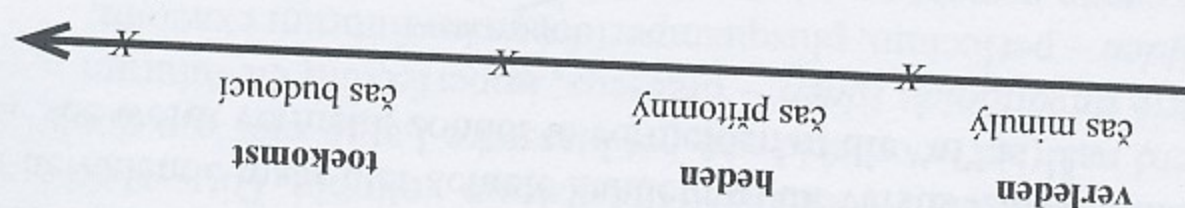

versie gevormd wordt met een extra prefix of suffix, kent het Tsjechisch twee soorten werkwoorden die maar één aspectuele vorm kennen. Dat zijn de *modale* werkwoorden, waarbij meestal alleen een duratieve vorm bestaat en de terminatieve vorm via een ander werkwoord moet worden gemaakt, en leenwerkwoorden uit talen zonder Slavisch aspectstelsel, zoals het Latijn, bijv. *organizovat, studovat*. Dit soort werkwoorden zijn namelijk formeel *dubbelaspectueel*, waarbij sommige auteurs stellen dat werkwoorden die zijn overgenomen uit vreemde talen een onduidelijke aspectualiteit hebben. In het Tsjechisch komen dit soort werkwoorden meestal in de zesde werkwoordsklasse terecht, waarin ook van Tsjechische substantiva gevormde zgn. "desubstantieve affeidingen" (Tsj.: *desubstantivní odvození*) thuis horen. De van Tsjechische substantiva in deze groep gevormde werkwoorden zijn in principe *duratief*, tenzij er een prefix is gebruikt. Door middel van prefixering kan namelijk van dit soort werkwoorden wel een specifiek terminatieve vorm worden gemaakt. Bijvoorbeeld:

- Duits: *Organisation, organisieren* > Tsjechisch: *organizace, organizovat* (duratief werkwoord) > *organizovat* (terminatief),
- Latijn: *studium, studere* > Tsjechisch: *studium, studovat* (duratief) > *doslu-dovat* (terminatief).²⁰

Het aspect is dus onafhankelijk van de tijdsvorm en met het werkwoord zelf verbonden.²¹

Als we naar de manier van het uitdrukken van tijd kijken, kent het Tsjechisch formeel dezelfde tijdsdomeinen als het Nederlands, dus *verleden, heden* en *toekomst*:

Darbij kunnen *verleden* en *heden* qua vorm van alle typen werkwoorden worden gevormd, onafhankelijk van hun aspect en wel als *preteritum* en *presens*. In een duidelijke context mag daarbij, op voorwaarde van gebruik van een tijdsbepaling, het presens worden gebruikt om een toekomstige gebeurtenis uit te drukken:

Za týden jsou Vánoce – Over een week is het Kerstmis.

Het *futurum* kan op twee manieren worden uitgedrukt: in een eenvoudige vorm en in een perifrastische vorm. De eenvoudige vorm kan – behoudens de aangegeven mogelijkheden van *presens* + *bepaling van tijd* – alleen worden ge-

²⁰ Kartik 2003: 196–197.

²¹ Kartik 2003: 319–320; Kartik 2002: 529.